

Muiden, 30 april 2020

nummer 124

Geachte heer/mevrouw ,

Hierbij ontvangt u de IVM Caring Capital nieuwsbrief voor april 2020. Deze maand vragen we uw aandacht voor de volgende onderwerpen:

- Onverwacht snel herstel van financiële markten
De Caring Capital View van april, door Maarten Friederich, Portfolio Manager
- Bacteria in de strijd tegen CO2 en plastic
- Rechter bestraft misbruik van volmacht
- Blogger legt uit hoe je 'greenwashing' herkent
- Kantonrechter benoemt met spoed beheerder
- Dekkingsgraad pensioenfondsen naar dieptepunt
- Vaste rubriek *De duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van IVM Caring Capital: SDG 14. Bescherming van de zee en het zeeleven.*

We hopen en vertrouwen erop dat de informatie in deze artikelen voor u nuttig is en wensen u veel plezier bij het lezen.

Met vriendelijke groet,

Het bestuur van IVM Caring Capital

Ilco Snoey Kiewit, *Chief Commercial Officer*

Hans Volberda, *Chief Executive Officer*

CARING CAPITAL VIEW

Maarten Friederich, Portfolio Manager IVM Caring Capital

We hebben er in de afgelopen reguliere en extra nieuwsbrieven al uitgebreid bij stilgestaan. De schadelijke economische effecten van de COVID-19 pandemie en de bestrijding daarvan worden steeds duidelijker. De recente dramatische verslechtering van de economische cijfers treft wereldwijd grote groepen mensen en bracht de centrale banken en overheden tot extreme maatregelen. De rente is negatief of nagenoeg nul in vrijwel alle belangrijke muntgebieden. Mede gefinancierd door de centrale bank steken overheden zich diep in de schulden om in eerste instantie een deel van de krimp op te vangen en later de economie weer te laten groeien.

Andere aanpak

Deze stappen lijken slechts gedeeltelijk op hoe er in 2008 werd gereageerd op de kredietcrisis. Deze keer komt de respons sneller en is deze groter (ongelimiteerd zelfs!) van omvang. Anders dan in 2008 kiezen regeringen nu ook voor uitgaven, in plaats van alleen maar bezuinigingen. Nieuw is ook dat de maatregelen wereldwijd worden gecoördineerd. Niet voor het eerst benadrukken we dat deze combinatie van acties een opwaartse druk uitoefent op de waarde van aandelen en bepaalde vormen van vastgoed. Mogelijk verklaart dit deels ook waarom de 13% daling van de MSCI All Country Wereldindex dit jaar eigenlijk nog meevalt, zeker gezien de achtergrond van de enorme economische terugval.

Winnaars

Het is dus niet alleen kommer en kwel. Het is waar dat de economische activiteit, het consumentenvertrouwen en de wereldwijde werkgelegenheid fors zijn gedaald. Maar er zijn ook genoeg bedrijven die de crisis goed lijken te doorstaan. Het gaat dan om zeer grote partijen als Microsoft, Apple, Amazon, Facebook en Alphabet, die al vóór de coronacrisis streden om de positie van 'onderneming met de grootste marktwaarde'. De koers van Microsoft en Amazon is nu zelfs hoger dan aan het begin van het jaar. Voor de crisis werden deze vijf vergezeld door

banken, producenten van consumptiegoederen, de gezondheidszorg en zelfs nog een oliemaatschappij. De banken en oliemaatschappij hebben een stap terug moeten doen, maar voor consumptiegoederen en de gezondheidszorg zijn de vooruitzichten er niet slechter op geworden (hoe wrang ook de oorzaak). Op een enkele uitzondering na, presteren de grootste ondernemingen relatief goed op de beurs. Tezamen hebben zij een aanzienlijk groter gewicht in de index gekregen, zoals blijkt uit onderstaande tabel.

#	<u>31 mei 2019:</u>	<u>Gewicht in %: Sector:</u>	
1	MICROSOFT CORP VS	2,04	IT
2	APPLE INC VS	1,87	IT
3	AMAZON COM INC VS	1,67	Luxe consumentengoederen
4	ALPHABET INC VS	1,52	Communicatie
5	FACEBOOK CLASS A INC VS	0,95	Communicatie
6	JOHNSON & JOHNSON VS	0,79	Gezondheidszorg
7	JPMORGAN CHASE & CO VS	0,77	Financiële waarden
8	NESTLE SA CH	0,69	Basis consumentengoederen
9	EXXON MOBIL CORP VS	0,67	Energie
10	VISA INC CLASS A VS	0,64	IT

#	<u>24 april 2020:</u>	<u>Gewicht in %: Sector:</u>	
1	MICROSOFT CORP VS	2,96	IT
2	APPLE INC VS	2,95	IT
3	AMAZON COM INC VS	2,37	Luxe consumentengoederen
4	ALPHABET INC VS	1,83	Communicatie
5	FACEBOOK CLASS A INC VS	1,07	Communicatie
6	JOHNSON & JOHNSON VS	0,96	Gezondheidszorg
7	ALIBABA GROUP China	0,86	Luxe consumentengoederen
8	NESTLE SA CH	0,76	Basis consumentengoederen
9	TENCENT HOLDINGS Ltd China	0,72	Communicatie
10	PROCTER & GAMBLE VS	0,70	Basis consumentengoederen

Rollen omgedraaid

Vorige week was er alwéér sprake van een novum voor de financiële markten. Voor het eerst in de geschiedenis hadden we te maken met een negatieve prijs voor oliefutures. Dit is weliswaar een afgeleide van de fysieke commodity, maar omdat het geld kost om grondstoffen te vervoeren en op te slaan is het in theorie mogelijk dat deze prijs negatief wordt. De omstandigheden waarin dit gebeurde zijn bijzonder en het ging slechts om één contract van één specifiek type ruwe olie (West Texas Intermediate). Maar het feit blijft dat het dus mogelijk is om bij de koop van een vat olie geld toe te krijgen. Het fenomeen deed zich maar even voor, maar maakte duidelijk welke partijen het meest kwetsbaar zijn voor

maatregelen om de verspreiding van het COVID-19 virus te voorkomen. Naast toerisme, horeca, personenvervoer, massa-amusement, kantoor- en winkelvastgoed en niet-essentiële consumentengoederen is de olie-industrie één van de grootste slachtoffers. Wat een contrast met de jaren '70 van de vorige eeuw, toen de Arabische wereld de westerse economieën tijdelijk op de knieën dwong door een gecoördineerde actie, waarbij enerzijds de olieprijs werd verhoogd en anderzijds de productie beperkt. De grote winnaar van toen is nu één van de grootste verliezers.

Transitie versneld

Het wordt zo langzamerhand duidelijk dat de olie-industrie vrijwel overal ter wereld gedoemd is te verdwijnen. Saoedi-Arabië heeft laten zien bereid te zijn de strijd aan te gaan met de rest van de olieproducerende wereld; een strijd die het land, als producent met de laagste kosten, zonder twijfel zal winnen. Natuurlijk zal de vraag naar olie stijgen als de economische belemmeringen straks weer worden opgeheven en trekt dan ook de olieprijs weer aan. Maar de actie van Saoedi-Arabië heeft verregaande consequenties. Welke oliemaatschappij gaat nu nog geld investeren in de ontwikkeling van nieuwe olievelden, in de wetenschap dat één partij de markt kan -en zal- verzieken uit eigenbelang? Was er voorheen nog sprake van een gemeenschappelijk belang, dit gaat niet meer op. Dat betekent dat er waarschijnlijk op lange termijn geen toekomst meer is voor andere producenten dan semi-staatsbedrijf Aramco. Er zijn dus ook geen nationale belangen meer gediend bij het in stand houden van lokale olie-industrieën in de huidige vorm. Een transformatie van de energie-industrie ligt veel meer voor de hand. Om te voorkomen dat we opnieuw afhankelijk worden van Saoedi-Arabië, zal het aandeel van duurzame energie in de economie versneld moeten worden vergroot. Die transitie zal in hoge mate worden vorm gegeven door de bestaande oliemaatschappijen, met hulp van de overheid. Alleen zo kunnen ze hun bestaansrecht behouden en overleven. Lange tijd bestond er twijfel of lagere olieprijsen de energietransitie zouden vertragen (fossiele brandstof is op dit moment immers goedkoper). Saoedi-Arabië heeft deze twijfel weggenomen. Het land heeft niet zijn eigen graf, maar mogelijk wel dat van andere olieproducenten gegraven. Gesteld voor de keuze om te transformeren of te verdwijnen, zal de eerste optie het winnen. Het gevolg is een versnelling van de energietransitie, niet voor niets één van de meest prominente thema's (klimaatverandering) in de portefeuille.

Meer geld naar de gezondheidszorg

De grote winnaar van nu is de gezondheidszorg. De uitbraak van het virus heeft op onmiskenbare wijze duidelijk gemaakt hoe kwetsbaar onze economieën zijn door de structurele ondercapaciteit als er door een onvoorziene oorzaak opeens méér zieken moeten worden behandeld. Niemand zal nu nog bezwaar maken tegen investeringen in het vergroten en verbeteren van die capaciteit en tegen de extra uitgaven om deze in stand te houden. Zorgverleners zijn de nieuwe helden. Ze worden

bedankt op spandoeken en met applaus, krijgen voorrang bij kinderopvang en in de supermarkt en medici domineren de media. Ongetwijfeld zullen de toejuichingen afnemen naarmate zich minder besmettingen voordoen. Maar de roep om extra geld en middelen zal blijven – en worden gehoord. In 1953 was het de watersnoodramp die de zwakheden in de kustbescherming aan het licht bracht. Dat resulteerde in het Deltaplan en een forse toename van de overheidsbestedingen voor dit doel. Naar verwachting zal de economische neergang ook negatieve gevolgen hebben voor de mentale en fysieke gezondheid van grote bevolkingsgroepen, die daardoor een extra beroep zullen doen op behandelaars en medicatie. De gezondheidszorg (thema demografische ontwikkelingen) is daarom goed vertegenwoordigd in onze portefeuille.

De toekomst is tech

Nóg een grote winnaar is de sector (informatie)technologie, ook al jaren een speerpunt in onze beleggingen. Nieuwe en duurzame manieren van werken, scholing, entertainment, consumptie en dergelijke vereisen soft- en hardware. De noodzakelijke innovatie wordt gedomineerd door grote Amerikaanse techbedrijven, die alleen maar verder zullen groeien. Alleen de aanleg van een 5G-netwerk kan misschien nog een Noord-Europese aangelegenheid worden. De toename van protectionistische sentimenten, de gebleken kwetsbaarheid van de globalisering en de verwachte terugkeer naar duurzamere lokale productievormen zullen een stroomversnelling in de automatisering en robotisering van productieprocessen op gang brengen.

Beleid

Niet iedereen wordt in gelijke mate getroffen door de maatregelen ter bestrijding van het COVID-19 virus. Deze vallen voor veel mensen helaas ongunstig uit, maar er zijn dus ook sectoren die er juist van kunnen profiteren. De stimuleringsmaatregelen zijn goed voor velen, maar extra gunstig voor enkelen, wanneer ze leiden tot een hogere waarde van activa. Dit maakt het noodzakelijk selectief te werk te gaan in het beleggingsbeleid. IVM Caring Capital heeft daarom besloten de beleggingen in de individuele aandelenportefeuilles nog meer te concentreren in die duurzame bedrijven die kunnen profiteren van de huidige ontwikkelingen, verdeeld over de hierboven genoemde drie thema's.

Het performanceoverzicht van de modelportefeuille kunt u vinden op onze website:

www.ivmcaringcapital.nl.

© IVM Caring Capital 2020. Niets uit dit document mag worden gekopieerd of verspreid zonder voorafgaande toestemming van de auteur.

Naar boven

Over de hele wereld zoeken wetenschappers naar nieuwe manieren om van overvloedige CO2 en niet-afbreekbare plasticbergen af te komen. Een veelbelovende onderzoeksrichting is het gebruik van bacteriën. Een onderzoeksteam aan het Weizmann Institute of Science (Israël) is erin geslaagd de e-colibacterie (de gewone 'poepbacterie') zodanig genetisch aan te passen, dat deze CO2 als voedsel gaat zien. Normaal leeft e-coli van suikers, maar door middel van 'metabolic rewiring' slaagden de onderzoekers erin de dieetvoorkeur te verleggen naar carbondioxide. Ze deden dat door genen die normaal betrokken zijn bij het verwerken van suikerbestanddelen te vervangen door genen die CO2 kunnen omzetten. Nu is aangetoond dat dit mogelijk is, hopen de onderzoekers het procédé geschikt te maken voor industriële toepassingen.

Lekker hapje polyurethaan

In Duitsland hebben wetenschappers voor het eerst een bacterie gevonden die polyurethaan afbreekt. Deze op grote schaal geproduceerde plasticsoort is normaliter te 'taai' om te recyclen en hoopt zich overal ter wereld op. Bij de afbraak komen bovendien toxische en kankerverwekkende stoffen vrij, die ook voor de meeste bacteria dodelijk zijn. Maar niet voor een nieuwe stam van de *Pseudomonas* bacterie, die op een Duitse vuilnisbelt werd aangetroffen. Van *Pseudomonas* is bekend dat deze bacteriefamilie bestand is tegen extreme omstandigheden, waaronder hoge temperaturen en zuurgraden. Onderzoekers van het Helmholtz milieuonderzoekscentrum in Leipzig zetten de bacterie de belangrijkste chemische bestanddelen van polyurethaan voor. Deze bleek er alles uit te kunnen halen wat nodig was voor zijn voortbestaan en groei: koolstof, stikstof en energie. Tot nu toe werden fungi gebruikt voor het helpen opruimen van polyurethaan. Bacteriën zijn echter veel makkelijker geschikt te maken voor industriële toepassingen. Zover is het echter nog niet. De eerstvolgende stap is identificeren welke genen coderen voor de enzymen die de bacterie aanmaakt voor het afbreken van de polyurethaan.

Bronnen: independent.co.uk, theguardian.com

Naar boven

Naarmate het levenstestament verder ingeburgerd raakt, neemt ook het aantal gevallen van misbruik door gevolmachtigden toe. Hoe streng rechters daarover oordelen wordt treffend geïllustreerd door deze recente zaak voor het Gerechtshof Den Haag. Het ging om een man die bij notarieel levenstestament een algemene volmacht had gekregen van zijn ouders, beiden over de tachtig. Gebruikmakend van de volmacht had hij zoveel financiële transacties verricht die niet in het belang van zijn ouders waren, dat hij in een kortgedingprocedure werd veroordeeld tot het betalen van een schadevergoeding aan hen van bijna € 230.000. Mogelijk in de hoop op matiging liet hij de zaak voor de hogere rechter komen. Vergeefs, want het Hof bekrachtigde het vonnis van de voorzieningenrechter en motiveerde die beslissing in niet mis te verstane bewoordingen.

Graaien

Tijdens de zaak gaf de zoon toe dat een aantal van de door hem verrichte transacties ten laste van zijn ouders eigenlijk privé aankopen voor hemzelf betroffen. Hij erkende dat hij deze bedragen moest terugbetalen. Het weerhield het Hof er niet van duidelijk te stellen dat hij de volmacht had misbruikt. Deze was door de ouders bedoeld om hem in staat te stellen hún 'belangen te behartigen'. De omstreden transacties waren bepaald niet in hun belang. Het Hof nam de man ook kwalijk dat hij had nagelaten een goede administratie te voeren, iets waartoe het door hem ondertekende levenstestament hem verplichtte. Zelfs de basisbeginselen van een administratie had hij niet in acht genomen. De bedoeling van een levenstestament is mensen bescherming te bieden voor de periode dat zij geheel of gedeeltelijk wilsonbekwaam zijn. De daarvoor benodigde volmacht is nooit een vrijbrief voor de gevolmachtigde om met de hem toevertrouwde gelden te doen wat hij/zij wil. In dit geval schroomde het Hof niet om het handelen van de zoon te bestempelen als 'het op onrechtmatige wijze graaien in het vermogen van de ouders.' Dus dient hij de gevolgen van zijn onrechtmatig handelen te dragen.

Met dank aan Van Ewijk Estate Planning.

[Naar boven](#)

Geen zichzelf respecterende onderneming of merk durft nog het duurzame aspect te verwaarlozen in zijn communicatie. Ook als bedrijven inhoudelijk weinig duurzaam te melden hebben, gebruiken ze nietszeggende termen als 'milieuvriendelijk', 'schone energie', 'CO2-neutraal' en niet te vergeten het woord 'duurzaam' zelf. *Greenwashing* heet dit verschijnsel, waarbij bedrijven en organisaties poseren als duurzaam, zonder dat inhoudelijk waar te kunnen maken. Een blog op de website *voordewereldvanmorgen.nl*, een initiatief van de ASN Bank, legt uit hoe 'greenwashing' is te herkennen.

Valse en nietszeggende duurzaamheidsclaims

De blog noemt 7 kenmerken van greenwashing:

1. *Nadruk op slechts één duurzame eigenschap.* Dit is de aloude truc van het weglaten. Een auto die minder CO2 uitstaat en zuiniger rijdt is alleen 'milieuvriendelijker' ten opzichte van oudere auto's. Maar zowel tijdens de productie als op de weg is de milieu- en klimaatimpact negatief, ook van elektrische auto's.
2. *Vage claims*
Woorden als 'puur' en 'eerlijk' in het duurzaamheidslabel van een grote landelijke kruidenier zijn geen objectieve beoordelingen; ze beïnvloeden hooguit de emotie.
3. *Bewijsvoering ontbreekt*
Als er dingen worden geclaimd die (bijna) niet te achterhalen zijn, duidt dit vaak op een poging tot misleiding of manipulatie. Of in ieder geval op een gebrek aan transparantie. Bedrijven die écht duurzaam opereren, zijn vaak wél open over hun productieproces.
4. *Nietszeggende keurmerken*
Veel keurmerken zien er officieel uit, maar hebben nauwelijks meer dan logowaarde. Staat een keurmerk wel voor bepaalde standards, dan is dat op zich niet genoeg. Een 'Beter Leven'-keurmerk met maar één ster betekent dat er in feite aan maar weinig duurzame voorwaarden is voldaan. Wie meer wil weten over één of meer van de ruim 250 'keurmerken' in Nederland kan daarvoor de Keurmerkenwijzer van Milieu Centraal raadplegen.

5. *Irrelevante claims*

Hiervan is sprake als er eigenschappen worden opgespeeld die eigenlijk vanzelfsprekend zijn. Bijvoorbeeld 'veganistische aardappelen' (de aardappel is een puur plantaardig product).

6. *Een onrealistisch lage prijs*

Een 'duurzame' tandenborstel voor 49 cent is te mooi om waar te zijn. Ergens in de productieketen is gesmokkeld, of er zijn mensen onderbetaald.

7. *Waar staat het bedrijf voor?*

Elke onderneming roept tegenwoordig 'we werken aan een duurzame toekomst'. Maar waar werkt het bedrijf naartoe? Recente resultaten en concrete toekomstplannen zijn vaak te vinden in het jaarverslag.

Bron: voordewereldvanmorgen.nl

Naar boven

Kantonrechter benoemt met spoed beheerder

De coronacrisis heeft ook gevolgen voor de rechtspraak. Niet alleen kunnen veel zaken momenteel geen doorgang vinden. Ook bij de afhandeling van nalatenschappen dreigen vertragingen, die nadelig kunnen zijn voor de uiteindelijke rechthebbenden. Zeer recent moest daarom de kantonrechter in Rotterdam zich buigen over het verzoek van een notariskantoor. Dit was door een mogelijke erfgenaam belast met de afwikkeling van de nalatenschap van een alleenstaande, die zonder testament was overleden. Omdat niets bekend was over eventuele (verdere) familie, had het kantoor een erfgenamenonderzoek

aangevraagd bij het Centraal Bureau voor de Genealogie, een gebruikelijke stap in dit soort gevallen. Door de uitbraak van het coronavirus is dit onderzoek voorlopig stopgezet. Omdat het om een aanzienlijke erfenis gaat (waaronder een omvangrijke aandelenportefeuille), vroeg het notariskantoor de kantonrechter om maatregelen voor te schrijven 'in het belang van de boedel'. Volgens de wet is deze daartoe bevoegd, zolang de nalatenschap niet door alle erfgenamen is aanvaard.

Machtiging

De kantonrechter deed binnen recordtijd (2 werkdagen!) uitspraak. Aangezien in dit geval simpelweg nog geen zekerheid bestaat over het uiteindelijke aantal erfgenamen, is voldaan aan de wettelijke voorwaarde dat de nalatenschap niet door alle erfgenamen is aanvaard. De rechter overweegt dat er geen erfgenamen bekend zijn en dat daar op korte termijn ook geen zicht op is. Het verzoek om beheermaatregelen is daarom terecht. Zolang niet alle erfgenamen bekend zijn, kan er geen verklaring van erfrecht worden afgegeven en kan het verzoekende notariskantoor de goederen van de nalatenschap niet beheren. In het belang van de boedel zijn maatregelen dus met spoed geboden. Zeker nu een actief beheer van de effectenportefeuille mogelijk dringend gewenst is door de grote volatiliteit op de financiële markten als gevolg van de coronacrisis. De kantonrechter machtigt daarom het notariskantoor om zo nodig tot verkoop van effecten over te gaan en daarvoor professionele (vermogens)beheerders in te schakelen. De notaris en een kandidaat-notaris van het verzoekende kantoor mogen ook geld van de boedel gebruiken om de doorlopende kosten van de woning van de erflater te betalen. Ook diens auto mag de notaris verkopen omdat de APK-termijn bijna is verstreken. De ingeschakelde beheerders mogen hun tijd en kosten verhalen op de boedel volgens de daarvoor geldende richtlijn.

Met dank aan Van Ewijk Estate Planning.

[Naar boven](#)

Dekkingsgraad pensioenfondsen naar dieptepunt

De resultaten van de grote Nederlandse pensioenfondsen staan al jaren

onder druk als gevolg van de extreem lage rentes. Door de coronacrisis komen daar nu ook nog eens ongekend grote en plotselinge dalingen van de effectenkoersen bij. Volgens De Nederlandsche Bank (DNB) daalde het gezamenlijk vermogen van de pensioenfondsen in korte tijd met 111 miljard euro naar 1.449 miljard (een min van meer dan 7%). Tegelijkertijd stegen de verplichtingen met 118 miljard euro naar 1.618 miljard. Daarmee zakte de gemiddelde dekkingsgraad van de pensioenfondsen aan het eind van het eerste kwartaal van dit jaar naar 89,6%. De 'beleidsdekkingsgraad' kwam uit op 99,7%.

Grootste fondsen hebben de laagste dekkingsgraad

Met deze cijfers van DNB is slechts het halve verhaal verteld. De grootste pijn zit namelijk ook bij de grootste pensioenfondsen, waarvan ambtenarenfonds ABP veruit de allergrootste is. ABP zag zijn dekkingsgraad kelderen tot 82%. Nummer 2 op de ranglijst qua beheerd vermogen is Zorg en Welzijn (PFZW), met een huidige dekkingsgraad van 83,5%. Beide fondsen hebben nu een lagere dekkingsgraad dan tijdens de kredietcrisis: een absoluut diepterecord dus. De pensioenfondsen voor de metaalindustrie (PMT en PME) staan op rond de 86%. Zelfs het gezondste pensioenfonds in de top-5, dat voor de bouwsector, staat maar net boven de 100%. Als dit ook de dekkingsgraden zijn op 31 december 2020 (de peildatum), zijn onder de huidige regels pensioenverlagingen vrijwel onvermijdelijk. De hoop is daarom gevestigd op een nieuw pensioencontract, waaraan kabinet, vakbonden en werkgevers op dit moment werken.

Bronnen: dnb.nl, fd.nl

[Naar boven](#)

SDG no. 14: bescherming van de zeeën

Vaste rubriek:

De duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van IVM Caring Capital

Door Maarten Friederich, Portfolio Manager IVM Caring Capital

In deze rubriek gaan we één voor één in op de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van IVM Caring Capital, die zijn ontleend aan

de **Sustainable Development Goals** (SDG's) van de Verenigde Naties. Net als andere duurzame beleggers gebruikt IVM Caring deze doelstellingen als leidraad bij het eigen duurzaamheidsbeleid en het maken van concrete investeringskeuzes. Per doelstelling laten we zien welke beleggingen in de portefeuille daaraan concreet bijdragen, of leggen we uit waarom dit soms (nog) niet mogelijk is. In deze nieuwsbrief:

Voor het behoud en duurzamer gebruik van maritieme hulpbronnen

De oceanen en zeeën zijn door hun rol in de temperatuurregeling, hun stromingen en hun onderzeese leven de motor van mondiale systemen die de aarde bewoonbaar maken voor mensen. Ze bedekken drie kwart van het aardoppervlak. Ons drinkwater, ons weer, het klimaat, de kusten, veel van ons eten en zelfs de lucht die we inademen zijn afhankelijk van de zee en de kwaliteit van het zeewater.

De zee is van levensbelang

Oceanen en zeeën absorberen 30 procent van de totale CO₂-uitstoot. Het fytoplankton zorgt voor 50 procent van onze zuurstof. En door de eeuwen heen is de zee cruciaal geweest voor handel en transport. De gecombineerde waarde van alle maritieme economische activiteiten tezamen wordt geschat op 3 tot 6 biljoen dollar. De oceanen en zeeën zijn goed voor 90 procent van al het transport op aarde en via onderzeese kabels voor 95 procent van de mondiale telecommunicatie. Visserij en aquacultuur leveren ruim 15% van alle geconsumeerde dierlijke eiwitten aan 4,3 miljard mensen over de hele wereld. Zonder zorgvuldig beheer van deze essentiële mondiale hulpbron is er geen duurzame toekomst mogelijk.

Statiegeld

Veel verantwoordelijkheden op dit gebied liggen bij de overheden, met name het reguleren van de visserij. Bij het tegengaan van de vervuiling

van de zee en het verminderen van de toevloed van zwerfafval kunnen gespecialiseerde bedrijven een belangrijke rol vervullen. Een mooi voorbeeld is het Noorse bedrijf Tomra, waarin IVM Caring Capital bewust belegt. Het bedrijf maakt onder meer sorteermachines voor ingezamelde statiegeldflessen in supermarkten. Nederland gaat nu ook statiegeld invoeren op kleinere plastic flessen. Hopelijk volgen de blikjes snel (in Duitsland is dit al lang het geval).

[Naar boven](#)

Heeft u tips, vragen of opmerkingen laat het ons weten.

Telefoon +31 23 531 01 85 Bereikbaar op werkdagen van 9.00 tot 17.00 uur.

[Afmelden voor de nieuwsbrief](#)